

De meerwaarde van sociaal werkers op school of in de kinderopvang

Flo Dingemans en Anne Dreke Deddens

‘Wat heb je aan sociaal werkers op school of in de kinderopvang?’ ‘Heel veel’, is het antwoord. Sociaal werk-studenten (mbo/hbo) hebben daar een duidelijke meerwaarde. Echter, in het schooljaar 2020-2021 nemen er binnen het Innovatiecluster Kind en Educatie nog niet veel sociaal werk-studenten deel aan leerteams op de scholen of in de kinderopvang¹. Hier liggen dus nog kansen om meer interprofessioneel samen te werken.

Meerwaarde van sociaal werkers

School of kinderopvang is onderdeel van de leefwereld van kinderen. Maar naast school gebeurt en speelt er nog veel meer. Sociaal werkers zorgen voor verbinding tussen deze leefwerelden. Wanneer een school gebruik maakt van een sociaal werker, levert dit veel op.

Een sociaal werker:

- > signaleert mogelijkheden voor kinderen;
- > verbreedt de zorg op school/kinderopvang door inzet van specifieke kennis van psychosociale en gedragsproblemen bij kinderen en de aanpak hiervan;
- > vervult een brugfunctie tussen kinderen, ouders en school of kinderopvang;
- > voegt kennis toe: van de sociale kaart, mogelijkheden voor talentontwikkeling in de wijk of aanvullende hulpverlening en aanmeldingsprocedures;
- > levert een bijdrage aan een gezond en veilig leefklimaat thuis en op school.²

Dit doen sociaal werkers bijvoorbeeld door aan te sluiten bij leerlingbesprekingen, aan te sluiten bij of organiseren van informele koffieochtenden op school/kinderopvang, activiteiten te organiseren voor kinderen in de pauze of buiten schooltijd, of voorlichtingen en workshops te geven aan betrokkenen (ouders en leraren) over problematieken die spelen binnen de klas.

Sociaal werkers zorgen ervoor dat vanuit de opgebouwde relatie, kinderen laagdrempelig hun verhaal kwijt kunnen. Ze zijn een neutrale partij voor de kinderen. Hun verhaal doen heeft geen invloed op beoordelingen of de positie ten opzichte van de meester of juf.³

‘Als we willen dat een kind in zijn zoektocht niet de verkeerde keuzes maakt, moeten we dicht bij hem blijven. Van een docent kunnen we niet verwachten dat die op

huisbezoek gaat, of in de wijk gaan rondlopen. Dus in die andere leefgebieden hebben we professionals nodig die met deze kinderen in gesprek gaan’.

De meerwaarde van sociaal werkers op school klinkt misschien nog abstract, daarom hierna twee voorbeelden van sociaal werkers die verbonden zijn aan een school.

Twee voorbeelden

1. Midden-Limburg

Een school in de regio Midden-Limburg geeft aan dat het voor hen goed werkt dat er een jeugd- en gezinswerker vast aan de school verbonden is: *‘Zij kent de structuur van de school, ze weet hoe wij functioneren. Maar belangrijker nog, zij kent ook de cultuur van de school. Toen er bijvoorbeeld een seksueel getint filmpje op het internet verscheen met onze leerlingen, kon zij vanuit haar rol meteen een workshop over sexting geven. Zij kon er direct en op een goede manier op reageren.’⁴*

2. Rotterdam

In Rotterdam is er vanuit het project ‘Signaleren en normaliseren’ een samenwerking tussen sociaal werkers en de scholen. Sociaal werkers hebben hier 25 uur per week om contact en verbindingen te leggen tussen kinderen en gezinnen, de school en het wijknetwerk.

‘Voor veel kinderen en gezinnen is het niet vanzelfsprekend om de weg te weten naar deze voorzieningen. Zeker niet voor mensen met een beperking. Je moet veel drempels over en veel organiseren. Voor sommige mensen is dat echt heel moeilijk, bijvoorbeeld voor ouders met een verstandelijke beperking. Ouders geven aan te weten hoe zij hun kind op een sportclub kunnen krijgen, maar om het dan in de praktijk te brengen en te zorgen dat hun kind om zes uur gegeten heeft en met een tas klaarstaat, dat is iets heel anders. De sociaal werker ondersteunt hierin en gaat uit school mee naar huis om ouders te helpen.’⁵

De sociaal werker heeft dus meerwaarde op school. Hoe kunnen sociaal werk-studenten van meerwaarde zijn in een leerteam op school?

Kansen voor leerteams

In onderwijsland wordt het belang van een doorgaande lijn van voorschool naar basisschool steeds meer gezien. Uit onderzoek blijkt dat het aansluiten van school- en thuiscultuur ook enorm belangrijk is.⁶ Hier kan de sociaal werk-student een rol in spelen.

Leerteams kunnen de sociaal werk-student inzetten om mogelijkheden in de wijk te verkennen. Ze kunnen de sociaal werk-student zo inzetten als schakel tussen school/kinderopvang en de wijk of tussen school/kinderopvang en thuis.

Mogelijke vraagstukken

Mogelijke vraagstukken waarbij scholen en kinderopvang sociaal werk-student kan inzetten, zijn:

> *Een vakantieschool*

Studenten van de opleiding Onderwijsassistent en de pabo kunnen in het lesprogramma nadenken over het bijspijkeren van taal en rekenen. De sociaal werk-student kan kijken hoe er ook aan sociale vaardigheden gewerkt wordt en talenten bij kinderen signaleren. De sociaal werk-student kan daarin ook de koppeling maken naar het jongeren centrum en de jeugdwerkactiviteiten in de wijk.

> *Het onderhouden en inzetten van een groen speelplein*

Studenten van de opleiding Onderwijsassistent en de pabo kunnen meedenken over het inzetten van het plein binnen het lesprogramma. Sociaal werk-studenten kunnen meedenken over de inzet van het plein bij pauzeactiviteiten of het betrekken van de wijk bij het onderhoud. Ook zouden zij bijvoorbeeld jongerenwerkers kunnen benaderen om samen oplossingen te bedenken voor overlast op het schoolplein na schooltijd.

Bronnen

1. Innovatiecluster Kind en Educatie: Tussenrapportage periode 2020-2021 (kindeneducatie.nl).
2. Van Lier (2009): <https://www.sociaalwerk nederland.nl/?file=3990&m=1318925502&action=file.download>
3. Jongerenwerk in school (2020): *Propositie-jongerenwerk in school-september-2020.pdf* (dock.nl).
4. NJI: *Schoolmaatschappelijk-werk-sterk-in-preventie.pdf* (nji.nl).
5. NJI: *Schoolmaatschappelijk-werk-sterk-in-preventie.pdf* (nji.nl).
6. Beemsterboer (2019): *TvRRB_1879-7784_2019_010_001_003.pdf* (bjustijdschriften.nl).

